

ORTOGRAFIA EI HÄIRITSE VIERAAN KIELEN TUOTON OPPIMISTA LAPSILLA

Maija S. Peltola¹, Katja Immonen¹, Kimmo U. Peltola¹, Paavo Alku², Henna Tamminen¹

¹ *Fonetiikka ja Learning, Age & Bilingualism –laboratorio (LAB-lab), Tulevaisuuden teknologioiden laitos, Turun yliopisto*

² *Signaalinkäsittelyn ja akustiikan laitos, Aalto-yliopisto*

Lasten tiedetään olevan nopeita oppijoita neuraalisen plastisuutensa ansiosta (Giannakopoulou et al. 2013). Luokkahuonetilanteissa oppijat eivät altistu ainoastaan opittavan kielen akustiikalle, vaan myös vieraille ortografisille konventioille. Aiemmat tutkimukset aikuisoppijoilla ovat osoittaneet, että ortografiset vihjeet voivat peittää alleen akustisen vihjeen, jolloin aikuiset oppijat tuottavat puhetta enemmän näkemänsä ortografian kuin kuulemansa akustiikan mukaan (Peltola et al. 2015).

Testasimme kuinka suomenkieliset 9–10-vuotiaat lapset oppivat tuottamaan vieraan kielen äännekontrastin /u/ - /y/ kaksipäiväisellä kuuntele ja toista –asetelmalla, jossa he kuulivat akustisen ärsykkeen ja näkivät yhtäaikaista harhaanjohtavaa ortografista vihjeä. Ärsykesanojen akustiset ja ortografiset mallit olivat /tʉ:ti/ - *tuuti* ja /ty:ti/ - *tyyti*. Kohdesanan /tʉ:ti/ ortografinen vihje oli harhaanjohtava, sillä *tuuti* äännetään suomen ortografian mukaan /tu:ti/. Tutkimukseen osallistui 12 lasta (6 tyttöä), jotka osallistuivat kahtena peräkkäisenä päivänä yhteensä neljään nauhoitukseen (10 toistoa/sana) ja neljään treeniosioon (30 toistoa/sana).

Tulos viittaa selvään ja nopeaan tuoton oppimiseen akustisen mallin mukaan. Lapset muuttivat ääntämistään jo ensimmäisenä päivänä toiseen nauhoitukseen mennessä. Yllättäen aiempiin tutkimuksiin verrattuna, oppiminen oli jopa nopeampaa kuin ilman visuaalisia vihjeitä (Taimi et al. 2014). Näin ollen vaikuttaa siltä, että harhaanjohtava ortografinen vihje ei estä tuoton oppimista lapsilla vaan saattaa jopa auttaa huomion kiinnittämisessä kohdeäänteeseen.

Lähteet:

Giannakopoulou, A., Uther, M., Ylinen, S. 2013. Enhanced plasticity in spoken language acquisition for child learners: Evidence from phonetic training studies in child and adult learners of English. *Child Language Teaching and Therapy* 29(2), 201-218.

Peltola, K. U., Tamminen, H., Alku, P., Peltola, M. S. 2015. Non-native production training with an acoustic model and orthographic or transcription cues. *Proc. 18th ICPHS Glasgow*.

Taimi, L., Jähi, K., Alku, P., Peltola, M. S. 2014. Children learning a non-native Vowel–The effect of a two-day production training. *Journal of Language Teaching and Research* 5(6), 1229-1235.